

emisi

阿里山鄒語的根源

阿里山ツォウ語の「根源」

“Root” in the Cou 'Alisan Language

文 | pasu'e noacachiana 莊作合 (台北市阿里山鄒語支援教師)

emisi ano kukuzo ho ma'e'evi 'ola, ea emisia, la yainca to pat'ausna ta cou a'toana “emisi”. 'emo tmapuutu cimo mainca, hoci bua cou, teyainca, na ohola yi'mi/yi'mizi. maihoci no yainca, yi'mi/yi'mizi ta cou a'toana, hocino o'teyainca emisi ta cou a'toana.

hoci ake'i emameoi ci pat'ausna, teyainca, na ohola yi'mi/yi'mizi no nia mauhumcoi.

'ecou a'toana, mo nopaevai tamo h'unano hosa. yainca to h'oehangvato; mohtola yi'mi ne patungkuonu. na nia ahoisi ta cou a'toana. tetoeno, eoveiya engha 'eisi yainca.

zou anana'o yatafuengu'e cou, micu na'no man'i 'omo noezuhu ta ngesangsi. upenahola noezuhu ta yafana, tas'a, aha'va ocua/'ucia, ta'payo'a'e iachi 'oyonato. la aasvutu, momaine'e ho bobaito 'to ma'o'eahngu. poa cohivneni, tomon'a 'o'oko 'o, anana'o 'oyonato, tehela o'te ta'payo'a no ataveisi. avaho'o iachi h'oe'eato.

根是指植物樹木的根部，鄒語的「根」即為emisi。鄒語「根源」則是yi'mi/yi'mizi。因此我們可以說，「鄒族的起源 (yi'mi/yi'mizi ta cou a'toana)」，就是「鄒族的根 (emisi ta cou a'toana)」。**【註：yi'mi/yi'mizi (根源) 與emisi (樹木的根) 語音相近，句型應用也相同。】**

若要用比較深的詞彙來描述「根源」，耆老是使用mauhumcoi來表達，這個詞的原意是祖先的足跡。

從鄒族的神話傳說當中可知，鄒族的起源與山有密不可分的關係，洪水神話即認為玉山是鄒族的發祥地，亦即，鄒族的祖先是從玉山來的。

【註：ahoisi 為開始之意。】

原住民源自山區，現在很多族人搬到都市定居。雖然定居在外，但是不要忘了鄒族是源自山區的民族。要記得偶爾回山上關心原鄉的親友，讓後代子孫知道，鄒族是從山明水秀的山區遷居到都會的。自己的族語尤其應該要重視。

hoci o'tena, amakon'a, meelu no iachi h'oe'ea.
'atec'uc'o no, atavei totiski to isi yainca ho peepo
aapayo'u no ataveisi. ko'kotetola, butaso, boemi to iachi
h'oe'eato ho poa cohivneni to mon'a 'o'oko, na niala
peipeis'aus'na, no nia mamameoito.

hocito ocia/'ucia taseita na nia h'oceoceona no nia
maameoito. ho ocia/'ucia cohivi na emisi. “emisi” tamo
macihi ci yatatiskova. la conino tami/tamzi to h'oe'ea,
tenac'u, cohivi naisi yi'mi/yi'mizi. cohivi naisi yi'mi/
yi'mizi. na mia ahoisi ta cou a'toana. o'ates'a umnu hcila
aha'va ocia/'ucia 'tapayo'a na emisi ta cou a'toana.

如果連自己的族語都不會聽、不會講，就會像平埔族一樣步入失去祖先足跡的後路。所以，應當盡量講族語，因為語言是尋根最明顯的依據。永續發揚我們的語言、傳統文化、祭典等，才能讓下一代明白祖先們所留下的足跡。

結論是，語言是一個民族存續的最後一道防線。如果要尋找自己的 emisi（根）或 yi'mi/yi'mizi（根源），當然要以民族語言來辨認。因此，我們不能忘了民族的根。

▼補充例句（以下為本文詞彙的相關應用）

1. bimsu'eonu 'e **emisi** ta evi.
這棵樹的根很深。
2. o'ates'a umnu hcila aha'va ocia/'ucia 'tapayo'a na **emisi** ta cou a'toana.
我們不能忘了民族的根。
3. 'yi'ima na **emisito**.
尋找根源。
4. **h'oemisia** ta noacachiana.
莊氏族的由來。
5. hoci bua cou teyainca **biemisi**.
教育應該要紮根。
6. 'e cou a'toana, yainca to h'oehangvato, mosola **yi'mi/yi'mizi** ne patungkuonu.
根據傳說，鄒族的起源在玉山。
7. **ahoisi** ta cou a'toana.
鄒族的起源（意即人的開始）。
8. caphu no nia **mauhumcoi**.
祖先留下的足跡（意即民族的根源）。◆

